

۸۵

دگر جمع

گزیده بیانات آیت الله عابدینی

خطبه‌های نماز جمعه ۱۲ فروردین ماه ۱۴۰۱

سازمان مجامع قرآنی

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده بیانات
ائمہ جمعہ قزوین در خطبه‌های
نماز جمعه، هر هفته به صورت
الکترونیکی از طریق شبکه‌های اجتماعی
ستاد نماز جمعه منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمہ
محترم جمعه، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره‌جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،
اهم محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمَعْصُومِينَ
وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ
إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

آمادگی برای ماه مبارک رمضان

قَالَ اللَّهُ الْحَكِيمُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:
﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا
كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾

در آستانه ماه مبارک رمضان هستیم. باید خود را
آماده کنیم برای بهره‌مندی بیشتر از این ماه خیر و
برکت و رحمت، ماه بهار قرآن کریم و نزول قرآن کریم؛

۱. ای اهل ایمان! روزه بر شما مقرر و لازم شده؛ همان گونه که بر پیشینیان شما مقرر و لازم شد؛ تا پرهیزکار شوید (بقره: ۱۸۳).

ماهی که لیلۃ القدر را در خود دارد و خدای متعال در این ماه بندگانش را مورد رحمت ویژه قرار می‌دهد.

خطبه شعبانیه رسول اکرم صلی الله علیه و آله

معروف است که رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله اواخر ماه شعبان، [بیاناتی را درباره ماه رمضان فرموده‌اند]. بعضی از نقل‌ها گفته‌اند اواخر ماه شعبان، بعضی نقل‌ها گفته‌اند سه روز مانده به پایان ماه شعبان و بعضی نقل‌ها گفته‌اند جمعه آخر ماه شعبان. اگر این سه قول را کنار هم قرار بدهیم، به معنای این است که [روزی که] حضرت راجع به ماه مبارک رمضان سفارش کرده‌اند، سه روز مانده به ماه رمضان [مصادف با] جمعه آخر ماه شعبان بوده که اواخر ماه شعبان هم هست.

البته طور دیگری هم می‌شود گفت: حضرت این نوع بیانات را در سال‌های متمادی فرموده‌اند؛ که ممکن است [بیان این سخنان] در یکی از این سال‌ها، سه روز مانده به ماه رمضان باشد. ولی ظاهراً این مطالبی که بیان فرموده‌اند، خطبه‌های نماز جمعه

حضرت بوده است. [ایشان] در آخرین جمعه ماه شعبان، به‌طور مفصل ماه رمضان را سفارش و معرفی کرده‌اند. بنده در این خطبه، بخشی از بیانات رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ را عرض می‌کنم. [سپس] بخشی از فرمایش‌های حضرت علی بن موسی الرضا عَلَيْهِ السَّلَام را درباره آخرین جمعه ماه شعبان عرض می‌کنم: امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام علی بن ابی‌طالب از رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ چنین نقل کرده‌اند:

إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ خَطَبَنَا ذَاتَ يَوْمٍ فَقَالَ: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّهُ قَدْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ شَهْرُ اللَّهِ بِالْبَرَكَةِ وَالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ شَهْرٌ هُوَ عِنْدَ اللَّهِ أَفْضَلُ الشُّهُورِ وَأَيَّامُهُ أَفْضَلُ الْأَيَّامِ وَلَيَالِيهِ أَفْضَلُ اللَّيَالِيِ وَسَاعَاتُهُ أَفْضَلُ السَّاعَاتِ وَهُوَ شَهْرٌ دُعِيتُمْ فِيهِ إِلَى ضِيَاةِ اللَّهِ وَجُعِلْتُمْ فِيهِ مِنْ أَهْلِ كَرَامَةِ اللَّهِ أَنْفَاسُكُمْ فِيهِ تَسْبِيحٌ وَنَوْمُكُمْ فِيهِ عِبَادَةٌ وَعَمَلُكُمْ فِيهِ مَقْبُولٌ وَدُعَاؤُكُمْ فِيهِ مُسْتَجَابٌ فَاسْأَلُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ بِنِيَاتٍ صَادِقَةٍ وَقُلُوبٍ طَاهِرَةٍ أَنْ يُوَفِّقَكُمْ

لِصِيَامِهِ وَتِلَاوَةِ كِتَابِهِ فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حُرِمَ عُفْرَانَ اللَّهِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْعَظِيمِ^۱

روزی (همان جمعه آخر شعبان) [پیامبر ﷺ] ما را مخاطب قرار داد و برای ما خطبه ایراد فرمود: ای مردم! بدانید! ماه خدا در حال آمدن است و برای شما برکت، رحمت و مغفرت می‌آورد. یعنی این ماه با دست و بال پر برای شما سوگاتی‌های الهی را به ارمغان می‌آورد. این ماه نزد خدا بهترین ماه است و هیچ ماهی بالاتر از ماه مبارک رمضان نیست. در طول سال که ۳۶۵ روز است، بهترین روزها روزهای ماه مبارک رمضان است. شب‌های ماه مبارک رمضان [هم] در میان شب‌های سال، بهترین شب‌ها هستند.

این را زمانی می‌فهمیم که در تاریکی قبر هستیم؛ اما خوب است که الان بدانیم تا با این‌ها قبرمان را روشن کنیم و عاقبتمان را به سعادت رقم بزنیم.

۱. ای مردم! به درستی که ماه خدا با برکت و رحمت و آمرزش به شما رو کرده است. ماهی که نزد خدا بهترین ماه است. روزهایش بهترین روزها، شب‌هایش بهترین شب‌ها و ساعاتش بهترین ساعات است. ماهی که در آن به ضیافت خدا خوانده شده‌اید و از اهل کرامت خدا قرار داده شده‌اید. نفس‌های شما در آن ثواب تسبیح دارد، خواب شما در آن عبادت است و عمل شما در آن مقبول و دعای شما در آن مستجاب است؛ پس با نیت‌های راست و دل‌های پاک، از خدا درخواست کنید که شما را برای روزه و تلاوت قرآن توفیق دهد. به درستی که شقی و بدعاقبت، کسی است که از آمرزش خدا در این ماه بزرگ محروم شود.

لحظه لحظه ماه مبارک رمضان، نسبت به همه لحظه‌های عمر انسان، بهترین لحظه‌هاست.

«وَهُوَ شَهْرٌ دُعِيْتُمْ فِيهِ إِلَى ضِيَاةِ اللَّهِ»: این ماهی است که در آن، شما را برای ضیافت و مهمانی خدا دعوت کرده‌اند. دعوت شده‌ایم و دعوت‌نامه همراه داریم. دعوت‌نامه همین آیه‌ای است که قرائت شد:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا
كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

روزه بر شما نوشته شده و واجب شده است؛ همان‌طور که بر پیشینیان و آباو اجدادتان واجب بوده است. امید است که این روزه شما را به تقوا برساند. این دعوت‌نامه است.

آیا [خداوند] دعوت عمومی کرده است؟ گاهی خدمت شما مثال زده‌ام: مثل این است که الان کسی در آستانه در مسجد یا پشت بلندگو بگوید: نمازگزاران! شما مهمان من هستید. شما را برای ناهار یا شام دعوت می‌کنم. [اگر] شما نروید، او دیگر پیگیری نمی‌کند که [بپرسد] کجا بوده‌اید. اما کسی که نامه خصوصی

یا کارت می‌فرستد، شما را ویژه دعوت می‌کند. اگر در مهمانی شرکت نکنید، بعداً سؤال می‌کند که: ما شما را دعوت کرده بودیم. کجا بودید؟

خدا دعوت خصوصی کرده و این نامه را برای تک تک من و شما فرستاده است؛ چنان که اگر یک روز از این ۲۹ یا ۳۰ روز را غایب باشیم، به ما می‌گوید: باید جبران کنید و قضای آن را به جا بیاورید. چون من عمومی دعوت نکردم. خودت را دعوت کردم.

انسان باید خیلی افتخار کند که خدا او را مستقیم به مهمانی دعوت کند. این یعنی خدا برای انسان کرامت و ارزش قائل شده است. «دُعِیْتُمْ» از ریشه «دعوت» است که در فارسی [هم] می‌گوییم؛ [یعنی] شما در این ماه، به ضیافت و مهمانی خدا دعوت شده‌اید.

«وَجُعِلْتُمْ فِيهِ مِنْ أَهْلِ كَرَامَةِ اللَّهِ»؛ خدا در این ماه شما را اهل کرامت قرار داده است. یعنی اگر شخصیتتان آسیبی دید، خلاف و گناه به آبرویتان لطمه زد یا هر بلایی به سر خودتان آوردید؛ خدا در ماه مبارک رمضان کرامتتان را به شما برمی‌گرداند، آبروی از دست‌رفته شما را هم جبران می‌کند و عزت و عظمت شما را بالا می‌برد.

ماه رمضان ماه تقواست: ... لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ. خدا فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ
وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾^۱

گرامی‌ترین، آبرومندترین و بهترین شما کسی است
که در تقوا از همه بهتر و بالاتر است.

«أَنْفَاسُكُمْ فِيهِ تَسْبِيحٌ»): در ماه مبارک رمضان، هر
نفسی که می‌کشید تسبیح حساب می‌شود.

«وَنَوْمُكُمْ فِيهِ عِبَادَةٌ»): خواب هم که هستید برای
شما عبادت محسوب می‌شود؛ برای اینکه در حال
روزه خواب هستید یا شب خوابیده‌اید که برای روزه
آماده شوید و این [خواب] مقدمه عبادت است.

«وَعَمَلُكُمْ فِيهِ مَقْبُولٌ»): کارهایی که در ماه مبارک
رمضان انجام می‌دهید در پیشگاه خدا مقبول است؛
برای اینکه خداوند فرمود:

﴿...إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ﴾^۲

۱. ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و ملت‌ها و قبیله‌ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید. بی‌تردید
گرامی‌ترین شما نزد خدا پرهیزکارترین شماست. یقیناً خدا دانا و آگاه است (حجرات: ۱۳).

۲. از آیه ۲۷ سوره مائده: «وَأُولَئِكَ عَلَيْهِمْ نَبَأُ ابْنِيِّ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقْبِلُ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ

من فقط از متقین اعمال آن‌ها را قبول می‌کنم. همچنین فرمود: ماه مبارک رمضان ماه تقوا و ماه تحصیل تقواست. اگر کسی در ماه مبارک رمضان صادقانه و با معرفت روزه‌داری کند، «متقی» می‌شود. وقتی متقی شد، اعمال او در پیشگاه خدا قبول است؛ برای اینکه خدا گفته است: من فقط اعمال اهل تقوا را قبول می‌کنم. اگر کسی از روی ریاکاری یا به هر دلیل دیگری غیر از رضای خدا کاری انجام بدهد، اعمال او قبول نیست. اما روزه‌دار اهل تقوا برای خدا کار می‌کند؛ در نتیجه خدا اعمال او را قبول می‌کند. «وَدَعَاؤُكُمْ فِيهِ مُسْتَجَابٌ»: وقتی در ماه مبارک رمضان دعا می‌کنید، خدا دعای شما را به اجابت می‌رساند. به پیغمبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فرمود:

﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ﴾^۱

لَا قُوَّةَ إِلَّا لِلَّهِ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ؛ ترجمه: داستان دو پسر آدم را [که سراسر پند و عبرت است] به درستی و راستی بر آنان بخوان: هنگامی که هر دو نفر با انجام کار نیکو به پروردگار تقرب جستند. پس از یکی پذیرفته شد و از دیگری پذیرفته نشد. [برادری که عملش پذیرفته نشد، از روی حسد و خودخواهی به برادرش] گفت: بی‌تردید تو را می‌کشم. [او] گفت: خدا فقط از پرهیزکاران می‌پذیرد. ۱. هنگامی که بندگانم از تو درباره من بپرسند، [بگو:] یقیناً من نزدیکم. دعای دعاکننده را زمانی که مرا بخواند اجابت می‌کنم؛ پس باید دعوتم را بپذیرند و به من ایمان آورند تا [به حق و حقیقت] راه یابند [و به مقصد اعلا برسند] (بقره: ۱۸۶).

آیات ۱۸۳ [به بعد] سوره مبارک بقره درباره ماه رمضان است. پیغمبر من، اگر بندگانم مرا از تو خواستند، من همین جا هستم و صدای آنها را می شنوم. خودشان با من حرف بزنند و دعا کنند که دعای آنها به اجابت می رسد و من جواب آنها را می دهم.

«فَاسْأَلُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ بِنِيَّاتٍ صَادِقَةٍ وَقُلُوبٍ طَاهِرَةٍ أَنْ يُوَفِّقَكُمْ لِيَصِيَامِهِ وَتِلَاوَةِ كِتَابِهِ»: صادقانه با خدای خودتان حرف بزنید. خیلی وقتها با خدا حرف می زنیم؛ [اما] خودمان هم نمی دانیم چه می گوئیم. این [حرف زدن] صادقانه نیست. بفهمیم چه می گوئیم. چقدر ((الغوث الغوث)) گفتیم؛ ولی معنای ((الغوث)) را نپرسیدیم. چقدر کلمات دعا را به زبان آوردیم؛ ولی ندانستیم چه می گوئیم. اگر بخواهیم صادقانه باشد، باید بفهمیم به خدا چه می گوئیم.

دل هایتان پاک باشد، لقمه حرام نخورید، کینه و عداوت در دلتان نباشد، بدخواه دیگران نباشید، قلب های پاک داشته باشید و [از خدا] بخواهیم که: خدایا! ما را در روزه داری موفق بدار و توفیق تلاوت و فهم قرآن را به ما عنایت کن.

فَإِنَّ الشَّقِيَّ مَنْ حُرِمَ غُفْرَانَ اللَّهِ فِي هَذَا الشَّهْرِ الْعَظِيمِ.

سپس فرمود: بدبخت آن کسی است که این ماه بزرگ را درنیابد و غفران و رحمت خدا شامل حال او نشود.

روایتی از امام رضا علیه السلام در آخرین جمعه ماه شعبان

حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام در آخرین جمعه ماه شعبان (مثل امروز) به ابوصلت فرمودند:

دَخَلْتُ عَلَى أَبِي الْحَسَنِ عَلِيِّ بْنِ مُوسَى الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي آخِرِ جُمُعَةٍ مِنْ شَعْبَانَ فَقَالَ لِي: «يَا أَبَا الصَّلْتِ، إِنَّ شَعْبَانَ قَدْ مَضَى أَكْثَرُهُ وَهَذَا آخِرُ جُمُعَةٍ مِنْهُ، فَتَدَارِكُ فِيمَا بَقِيَ مِنْهُ تَقْصِيرَكَ فِيمَا مَضَى مِنْهُ، وَعَلَيْكَ بِالْإِقْبَالِ عَلَى مَا يَعْنِيكَ وَتَرْكِ مَا لَا يَعْنِيكَ وَأَكْثَرُ مِنَ الدُّعَاءِ وَالِاسْتِغْفَارِ وَتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ، وَتُوبِ إِلَى اللَّهِ مِنْ ذُنُوبِكَ لِيُقْبَلَ شَهْرُ اللَّهِ إِلَيْكَ وَأَنْتَ مُخْلِصٌ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ، وَلَا تَدَعَنَّ أَمَانَةً فِي عُنُقِكَ إِلَّا أَدَّيْتَهَا وَلَا فِي قَلْبِكَ حِقْدًا عَلَى مُؤْمِنٍ إِلَّا نَزَعْتَهُ وَلَا ذَنْبًا أَنْتَ مُرْتَكِبُهُ

إِلَّا قَلَعْتَ عَنْهُ، وَاتَّقِ اللَّهَ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ فِي سِرِّ أَمْرِكَ
 وَعَلَانِيَتِكَ... وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ
 أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا. ﴿١﴾ وَأَكْثَرُ مَنْ أَنْ تَقُولَ
 فِيمَا بَقِيَ مِنْ هَذَا الشَّهْرِ: «اللَّهُمَّ إِنْ لَمْ تَكُنْ قَدْ غَفَرْتَ
 لَنَا فِي مَا مَضَى مِنْ شَعْبَانَ فَأَغْفِرْ لَنَا فِيمَا بَقِيَ مِنْهُ.»
 فَإِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُعْتِقُ فِي هَذَا الشَّهْرِ رِقَابًا مِنَ
 النَّارِ لِحُرْمَةِ شَهْرِ رَمَضَانَ. ٢

ای ابوصلت، اکثر شعبان رفت و این آخرین جمعه شعبان
 است (مثل امروز ما). اگر در ماه شعبان کوتاهی کرده‌ای،

۱. بخشی از آیه ۳ سورة طلاق: ﴿وَيَزُفُّهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ
 جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا.﴾ ترجمه: به او روزی می‌دهد از جایی که گمان نمی‌برد. کسی که بر خدا توکل کند،
 خدا برایش کافی است. خدا فرمان و خواسته‌اش را [به هرکس که بخواهد] می‌رساند. یقیناً برای هر چیزی
 اندازه‌ای قرار داده است.

۲. محمد بن علی بن بابویه قمی، عیون اخبار الرضا، ج ۲، تهران: جهان، بی‌تا، ص ۵۱؛ ترجمه: ابوصلت هروی
 روایت کرده است که: در جمعه آخر ماه شعبان خدمت امام رضا علیه السلام رفتم. حضرت فرمود: ای ابوالصلت، بیشتر
 ماه شعبان رفت و این جمعه آخر آن است. پس در آنچه از این ماه مانده است، تقصیرهایی را که در ایام
 گذشته این ماه کرده‌ای جبران کن. بر تو باد که بر آنچه برایت نافع است رو آوری، دعا و استغفار بسیار کنی
 و قرآن مجید را بسیار تلاوت کنی. از گناهان خود به‌سوی خدا توبه کن تا وقتی ماه خدا به تو رو می‌کند،
 خود را برای خدا خالص کرده باشی. هر امانتی بر گردنت داری آن را ادا کن، هر کینه‌ای از مؤمنی در دل داری
 بیرون کن و هر گناهی مرتکب می‌شده‌ای آن را ترک کن. از خدا بترس و در امور پنهان و آشکار خود بر خدا
 توکل کن. هرکس بر خدا توکل کند، خدا او را بس است. در بقیه این ماه این دعا را بسیار بخوان: «اللَّهُمَّ إِنْ
 لَمْ تَكُنْ غَفَرْتَ لَنَا فِيمَا مَضَى مِنْ شَعْبَانَ فَأَغْفِرْ لَنَا فِيمَا بَقِيَ مِنْهُ.» خدایا اگر در آن قسمت که از ماه شعبان
 گذشته ما را نیامرزیده‌ای، در آن قسمت که از این ماه مانده ما را بیامرز. به‌راستی که حق تعالی در این ماه،
 به حرمت ماه مبارک رمضان، بنده‌های بسیاری را از آتش جهنم آزاد می‌کند.

در این مقداری که مانده است جبران کن. بکوش که آنچه برای ورود به ماه رمضان تو را کمک می‌کند، آن‌ها را بگیری و هرچیزی مانع ماه رمضان تو می‌شود، کنار بگذاری.

سپس حضرت راهنمایی می‌کنند که چه کنیم که بهتر وارد ماه رمضان شویم و بیشتر از ماه مبارک رمضان استفاده ببریم. فرمودند: بسیار دعا بخوان، با خدا گفت‌وگو و رازونیاز کن و بسیار استغفار کن: «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَأَتُوبُ إِلَيْهِ.» خدایا! من نفهمیدم، غلط کردم، اشتباه کردم، دلی را آزردم، حقی را ناحق کردم، غیبت کردم و تهمت زدم. هر کاری کردیم جبران و استغفار کنیم.

ابوصلت، زیاد قرآن تلاوت کن. پیش خدا از گناهانت توبه کن. اگر این کار را بکنی، ماه رمضان آغوشش را برای تو باز می‌کند و به روی تو اقبال می‌کند. تو استقبال کن که او اقبال کند. او به طرف تو می‌آید. تو هم با دعا و قرآن و توبه به طرف او برو. در حالی سراغ ماه رمضان برو که مخلص خدا باشی و خالصانه برای خدا باشی.

هر امانتی بر گردن توست، آن را زودتر ادا کن. امروز و فردا نکن و حق و حقوق دیگران را ادا کن. اگر کینه‌ای نسبت به مؤمنی در دل توست، آن را از دلت بردار. هر گناهی مرتکب شده‌ای، آن گناه را از دلت ریشه کن کن و دیگر هیچ وقت سراغ آن نرو.

در ظاهر و باطن، اهل تقوا و توکل به خدا باش. در قسمتی از شعبان که باقی مانده است، این [دعا] را زیاد بگو: «اللَّهُمَّ إِنْ لَمْ تَكُنْ قَدْ غَفَرْتَ لَنَا فِي مَا مَضَى مِنْ شَعْبَانَ فَافْغِرْ لَنَا فِي مَا بَقِيَ مِنْهُ.» خدایا! در این ماه شعبان که ماه توبه و استغفار بود، اگر از ما نگذشتی و ما را نیامرزدی، در این ساعات باقیمانده از ماه شعبان ما را ببخش و بیامرز؛ برای اینکه کار خدا در ماه رمضان این است که آدم‌ها را از اسارت گناه و بدی و معصیت آزاد می‌کند. هرچه به خودمان بد کردیم، خدا در ماه رمضان ما را نوسازی می‌کند و جبران می‌شویم.

روایتی از امیرالمؤمنین علیه السلام درباره اقامه حق

چون [در خطبه‌های گذشته] بحث حق و باطل را مطرح می‌کردیم، این روایت را هم در خطبه اول عرض کنم که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

مِنْ وَاجِبِ حُقُوقِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى الْعِبَادِ النَّصِيحَةُ
لَهُ بِمَبْلَغِ جُهِدِهِمْ، وَالتَّعَاوُنُ عَلَى إِقَامَةِ الْحَقِّ بَيْنَهُمْ.^۱

واجب‌ترین حقوقی که خدا بر گردن بندگان دارد این است که تا می‌توانند خیرخواه باشند و نسبت به مملکت، حکومت، رهبر، خانواده و مردم خود هرچه می‌توانند خیرخواهی کنند. همدیگر را کمک کنند که حق در میان آن‌ها محکم شود. هر جا حقی هست، همه دست به دست هم بدهند که حق روشن شود و باطل برچیده شود.

در خطبه‌های گذشته صحبت‌هایی راجع به حق و باطل عرض می‌کردم. این [روایت] را گفتم که ان شاء الله در خطبه‌های آینده، ارتباطمان با آن صحبت‌ها قطع نشود.

۱. محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، ج ۸، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳ش، ص ۳۵۲؛ ترجمه: از حقوق واجب خدای عز و جل بر بندگان این است که به مقدار وسع خود برای او خیرخواهی کنند و برای برپاداشتن حق در میان خود همیاری کنند.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ

اللَّهُ الصَّمَدُ

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ

﴿وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى
مُحَمَّدٍ وَعَلَى عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى فَاطِمَةَ
الزَّهْرَاءِ سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْحَسَنِ
وَالْحُسَيْنِ سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَعَلَى عَلِيٍّ
بَنِ الْحُسَيْنِ وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَجَعْفَرِ
بَنِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلَى عَلِيٍّ
بَنِ مُوسَى وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى عَلِيٍّ
بَنِ مُحَمَّدٍ وَعَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى الْحُجَّةِ
بَنِ الْحَسَنِ الْمَهْدِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ وَسَلَامِهِ عَلَيْهِمْ
أَجْمَعِينَ.

اوصيكم عباد الله ونفسي بتقوى الله ونظم أمركم.

دعوت به تقوا

همواره، هر روز و همیشه یکدیگر را به تقوای الهی سفارش کنیم و همدیگر را برای [رسیدن] تقوای الهی یاری کنیم.

مناسبت‌های هفته

در این ایام باید مناسبت‌هایی هست که باید به آن‌ها توجه کنیم و شکر خدا را به جای بیاوریم:

روز جمهوری اسلامی

یکی از آن مناسبت‌ها در همین امروز، روز جمهوری اسلامی است. خیلی از عزیزان نمازگزار هنوز به یاد دارند. باید به جوان‌هایمان هم باید یادآوری کنیم. در سال ۱۳۵۸ حدود پنجاه روز از پیروزی انقلاب گذشته بود که اولین انتخابات مهم جمهوری اسلامی برگزار شد تا [تعیین شود] مردم چه حکومتی می‌خواهند. آن روزها گروه‌ها [ی مختلف] خیلی فعالیت می‌کردند. کسانی که نوکر چین و شوروی یا وابسته آمریکا و غرب بودند، [هریک] به یک صورت شعار می‌دادند. [بعضی] جمهوری دموکراتیک و [بعضی] جمهوری خلق می‌گفتند.

از این شعارها پر بود و به دیوارها هم می‌زدند. امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمودند: ما می‌گوییم: «جمهوری اسلامی؛ آری یا نه.» مردم آزاد هستند جمهوری اسلامی را انتخاب کنند یا انتخاب نکنند. فضای آشفته پدید آمده از فرهنگ اجانب را مدیریت کردند. برگه‌هایی را به مردم نشان دادند که روی آن نوشته شده بود: «جمهوری اسلامی؛ آری یا نه.» تبلیغ کردند و انتخابات برگزار شد. ۹۸٫۲ درصد مردم به جمهوری اسلامی ایران رأی دادند. امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ فرمودند: جمهوری اسلامی؛ نه یک کلمه کمتر و نه یک کلمه بیشتر. چقدر این جمله برکت داشت و انسجام و اتحاد مردم را در پای دین، عقیده، قرآن و ایمانشان محکم کرد! ان شاء الله روح آن امام بزرگوار با انبیا و اولیای الهی عليه السلام محشور باشد. نه فقط طرفداران امام خمینی، [بلکه] دیگران هم که این صحنه‌ها را می‌دیدند، راجع به او گفتند: «إِنَّ الْخَمِينِي حَيْرَ الْغَرْبِ وَازْعَجَ الشَّرْقِ وَاحْرَجَ الْعَرَبَ وَشَغَلَ الْعَالَمَ.» امام غرب را متحیر کرد، شرق را به زانو درآورد و همه عالم را به فکر و ذکر خود مشغول کرد. این را همه دیدند و در عالم این اتفاق افتاد.

۱. اشاره به عنوان مقاله‌ای که اوایل انقلاب در روزنامه شرق الاوسط منتشر شد.

قرن پانزدهم؛ قرن برچیدن بساط استعمار و تحقق وعده الهی

از سال بهمن ۱۳۵۷ که انقلاب به پیروزی رسید و از سال ۱۳۵۸ که مردم به جمهوری اسلامی رأی دادند تا امروز، به مدیریت صهیونیست‌ها، آمریکایی‌ها و مستکبرین جهان، صدها فتنه، توطئه، کودتا و نقشه علیه جمهوری اسلامی چیده شد؛ اما الحمدلله انقلاب اسلامی پیروز شد.

الان که در آستانه قرن پانزدهم قرار گرفته‌ایم، شاهد این هستیم که بساط سیطره استعمار برچیده شد. قرن چهاردهم قرن تاخت‌وتاز انگلیسی‌ها، آمریکایی‌ها، صهیونیست‌ها، [سردمداران] شوروی و همه این‌ها در کشورهای اسلامی بود: تاخت‌وتاز فرانسوی‌ها در الجزایر، [سردمداران] شوروی در افغانستان، آمریکایی‌ها در بسیاری از کشورهای اسلامی، انگلیسی‌ها در عراق و قبلاً در ایران. اما از همین آغاز قرن پانزدهم معلوم است که قرن برچیدن بساط استعمار و بیرون‌راندن استعمارگران

از منطقه است. یقیناً همین اوایل قرن پانزدهم کار ما پاک‌سازی است: پاک‌سازی رژیم صهیونیستی از منطقه و پاک‌سازی حضور آمریکا در کشورهای اسلامی. سال‌سال ارزشمند و قرن‌قرن تحول‌آفرین برای ما خواهد بود. اتحاد و انسجام مسلمانان در کشورهای مختلف اسلامی، زوال صهیونیسم و استکبار و شکوفایی تمدن اسلامی [را] با ظهور قطب عدالت و انسانیت و کرامت، حضرت حجت عَجَّلَ اللَّهُ تَعَالَى
فَرَجَهُ الشَّرِيفَ [شاهد خواهیم بود]:

﴿إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا وَنَرَاهُ قَرِيبًا﴾^۱

دیگران این چیزها را دور فکر می‌کنند. خیال می‌کنند خیلی مانده تا امام بیاید. ما به فضل خدا امیدواریم و دعا می‌کنیم که این اتفاق هرچه زودتر چشم اهل عالم را به عدالت و ایمان روشن کند:

باش تا صبح دولتت بدمد کین هنوز از نتایج سحر است^۲

تازه شروع کرده‌ایم. ان شاء الله روز به روز پیروزی‌های

۱. دشمنان و مخالفان، آن [عذاب] را دور می‌بینند و ما آن را نزدیک می‌بینیم (معارف: ۶ و ۷).

۲. بیتی از انوری

بزرگ‌تری را شاهد خواهیم بود. امروز بیشتر از همیشه
[معنای] این را آیه می‌فهمیم که خدا فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنصُرُوا اللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ
أَقْدَامَكُمْ﴾^۱

خدایا! ما دیدیم که توبه و عده خودت عمل کردی.
خدا هم در قرآن به ما گفته است:

﴿وَإِذ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ صَلَٰتٍ وَلَئِن
كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ﴾^۲

هرچه بیشتر خدایی شوید، پیروزی‌ها و عظمت‌های
بیشتری را هم مشاهده خواهید کرد.

روز طبیعت

روز طبیعت یعنی به طبیعت اهمیت بدهیم و طبیعت
را ضایع نکنیم. آن قدر از زمین آب برداشت نکنیم که زیر
پایمان خالی شود و فرونشست زمین بساط زندگی

۱. ای مؤمنان! اگر خدا را یاری کنید، خدا هم شما را یاری می‌کند و گام‌هایتان را محکم و استوار می‌سازد
(محمد: ۷).

۲. [نیز یاد کنید] هنگامی را که پروردگارتان اعلام کرد که اگر سپاسگزاری کنید، قطعاً [نعمت] خود را بر شما
می‌افزایم و اگر ناسپاسی کنید، بی‌تردید عذابم سخت است (ابراهیم: ۷).

ما را به هم بریزد. [با] کشاورزی غرقابی، آب را این قدر بی‌محابا خرج نکنیم که کم‌کم به آب غیرآشامیدنی برسیم و خودمان را به نابودی بکشانیم. آن قدر با این زمین بدرفتاری نکنیم که ریزگردها نفسمان را بپزند، هوا را آلوده کنیم، خاک را ضایع کنیم و آب را به نابودی بکشانیم. روز طبیعت یعنی حواسمان به این مسائل باشد. مبادا به‌عنوان روز طبیعت کارهای مشرکانه انجام بدهیم و بگوییم اگر این کار را نکنیم، گره از زندگی ما باز می‌شود. خدا فرمود: فقط من می‌توانم گره زندگی شما را باز کنم:

﴿... وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ...﴾

۱. اشاره به آیات ۲ و ۳ سوره طلاق: ﴿فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهَدُوا ذَوِي عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَٰلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا﴾. ترجمه: چون به پایان زمان [عده] نزدیک شدند، آنان را [با رجوع به زوجیت] به‌صورتی شایسته [که رعایت همه حقوق همسررداری است] نگه دارید یا از آنان به‌طرزی شایسته [که پرداخت همه حقوق شرعی اوست] جدا شوید. [هنگام جدایی] دو عادل از خودتان را گواه [طلاق] بگیرید. [شما ای گواهان!] گواهی را برای خدا اقامه کنید. به‌وسیله این [حقایق] به کسی اندرز داده می‌شود که همواره به خدا و روز قیامت ایمان دارد. هرکس از خدا پروا کند، خدا برای او راه بیرون شدن [از مشکلات و تنگناها را] قرار می‌دهد و او را از جایی روزی می‌دهد که گمان نمی‌برد، کسی که بر خدا توکل کند، خدا برایش کافی است، خدا فرمان و خواسته‌اش را [به هرکس که بخواهد] می‌رساند. یقیناً برای هرچیزی اندازه‌ای قرار داده است.

اگر اهل تقوا باشید گره از زندگی‌تان باز می‌شود.
خدا فرمود:

﴿... وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا﴾

اگر اهل تقوا باشید، گشایش برای شما [ایجاد] می‌شود، راه‌های موفقیت به روی شما باز می‌شود و درهای بسته گشوده می‌شود. مبادا این‌ها را رها کنیم و سراغ کارهایی برویم که مشرکانه است و با عقاید ایمانی نمی‌سازد. حواسمان به طبیعت باشد. البته جا دارد بنده از همه مردم تشکر کنم. ما مردم الان نسبت به گذشته خیلی چیزها را رعایت می‌کنیم. قبلاً اوضاع بدتر بود. باید خیلی بیش از این اخلاقمان را نسبت به طبیعت تنظیم کنیم و بیشتر هوای طبیعت را داشته باشیم تا بتوانیم در هوای سالم طبیعت نفس بکشیم، آب سالم بنوشیم و فضای زندگی مناسب داشته باشیم.

۱. اشاره به آیه ۴ سوره طلاق: «وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحْضَنْ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا». ترجمه: از زنان شما آنانی که از عادت ماهیانه ناامیدند، اگر شک دارید [که به سبب رسیدن به سن یائسگی یا عاملی دیگر است] عده آنان [پس از طلاق] سه ماه است. [همچنین عده زنانی که [با وجود سن معمولی] عادت نشده‌اند [سه ماه است]. [پایان] عده زنان باردار، روزی است که وضع حمل می‌کنند. هرکس از خدا پروا کند برای او در کارش آسانی قرار می‌دهد.

عربستان در باتلاق جنگ یمن

عربستان حدود سیصد میلیارد دلار برای جنگ با یمن هزینه کرد. [فقط] یک میلیارد دلار روی زندگی یک کشور اثر بزرگی می‌گذارد. الان التماس می‌کنند که از این جنگ خلاص شوند؛ [اما] نمی‌توانند و در باتلاق گیر کرده‌اند. می‌خواهند خلاص بشوند؛ [اما] راه خلاصی ندارند. آمریکا و اروپا هم از آن‌ها حمایت کردند که مردم فقیر و بی‌سلاح یمن را نابود کنند و کار یمن یکسره شود؛ اما در آخر این [پیروزی حاصل] شد. برای اینکه مردم یمن از نصرت الهی برخوردار بودند و توکل آن‌ها به خدا بود. خدا هم به آن‌ها عنایت کرد. البته مقاومت یمن در تأسیسات نفتی آرامکو، عملیات موشکی انجام داد و به بسیاری دیگر از تأسیسات صنعتی عربستان حمله کرد. این‌ها مشکل‌گشا شد. این به این معناست که با دشمن باید به زبان دشمن سخن گفت. آن‌ها زبان گلوله و انفجار و موشک‌های مخرب نقطه‌زن را می‌فهمند. زبان مذاکره را نمی‌فهمند. زبان مذاکره زبان قدرت است. هرچه قدرت داشت باشیم آن‌ها عقب

می‌نشینند. هرچه ضعف از خود نشان بدهیم آن‌ها بر ما مسلط می‌شوند. الان الحمدلله دوران قدرت و اقتدار اسلام و مسلمان‌هاست. ما خوشحالیم که الحمدلله مردم یمن در شرایط موفقیت قرار گرفته‌اند.

حملة مجاهدان فلسطینی به صهیونیست‌ها

حملة شجاعانه سه نفر از مجاهدان فلسطینی به صهیونیست‌ها و کشتن تعدادی از آن‌ها، فتح‌البابی است. صهیونیست‌ها بدانند این آخرین عملیاتی نیست که اتفاق افتاد. این شروع نحوه جدیدی از عملیات است. فلسطینی‌ها ((انتفاضه حجاره)) داشتند. یعنی صهیونیست‌ها با هواپیما و تانک و این‌ها با سنگ می‌جنگیدند. اما الان دیگر سنگ آن‌ها به مسلسل و به موشک تبدیل شده است و حتماً بیشتر از گذشته، آرامش و قرار را از صهیونیست‌ها خواهند گرفت.

سالروز درگذشت ابوعلی سینا

[سالروز] درگذشت فیلسوف و دانشمند، شیخ‌الرئیس ابوعلی سیناست که پایه‌گذار علم و دانش و پیشرفت در دنیا بوده است.

سال ۱۴۰۱؛ سال تولید دانش بنیان و اشتغال آفرین

رهبر ما شعار امسال را فرمودند: «سال تولید دانش بنیان و اشتغال آفرین.» می‌دانیم که [برای تحقق] این شعار حتماً باید دانشگاهیان قیام کنند و دانشگاه باید با صنعت جلسات فکری و اندیشه‌ورزانه فراوان داشته باشد که صنعت را متحول کند. دانشمندان دانشگاهی باید با عرصه مدیریت کشاورزی جلسات کارشناسانه جدی داشته باشند. این جلسات است که کار را روشن می‌کند. البته توده‌های مردم هم باید همکاری کنند. پس [مشارکت] دانشگاه، صنعت، مدیریت کشاورزی و حضور مردمی [لازم است]. مخصوصاً در استانی مثل قزوین که هم استان صنعتی، هم استان کشاورزی و هم استان دانشگاهی است. فرهیختگان مردمی و مردم مؤمن و شهیدپرور باید در بحث شعار سال که حضرت آقا فرمودند [همکاری کنند]. ان شاء الله در پایان این سال، با حضور مردم، مسئولان، استاندار محترم و

مدیران شایسته بتوانیم تحولات جدی رقم بزنیم.

درگذشت آیت الله قدس

خبردار شدیم که حضرت حجت الاسلام والمسلمین حاج آقای قدس به رحمت خدا رفتند. کسی که تا زمانی که می توانست در نماز جمعه شرکت کند، به هر شکلی در صف های نماز جمعه دیده می شد. امیدواریم با پیغمبران خدا و ائمه اطهار علیهم السلام محشور باشند که به آنها عشق می ورزیدند. درگذشت این عالم فرزانه را تسلیت عرض می کنیم.

دعای پایانی

پروردگارا! بر عزت، اقتدار و عظمت اسلام و اسلامیان بیفزا؛
پروردگارا! هر روز هرچه بیشتر وحدت، برادری و محبت
را روزی اهل ایمان قرار بده؛
کینه و عداوت و دشمنی را سهم دشمنان قرآن و
اسلام قرار بده؛
سایه عزت و اقتدار رهبر فرزانه انقلاب را بر سر
مسلمانان جهان و مستضعفان عالم مستدام بدار؛

ارواح شهیدان و روح امام راحل را با انبیا و اولیا عَلَيْهِمُ السَّلَامُ
محشور بفرما؛

پروردگارا! برای رفع مشکلات بیکاری، معیشت و گرانی در
زندگی مردم به دولت کریمه قوت و تدبیر عنایت بفرما؛
پروردگارا! حکومت اسلامی ما را به حکومت جهانی صاحب
اصلی آن متصل بفرما.

اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَهُ وَسَهِّلْ مَخْرَجَهُ وَأَوْسِعْ مَنْهَجَهُ
وَأَجْعَلْنَا مِنْ أَنْصَارِهِ وَأَعْوَانِهِ وَالذَّائِبِينَ عَنْهُ وَالْمُجَاهِدِينَ
فِي سَبِيلِهِ وَالْمُسْتَشْهِدِينَ بَيْنَ يَدَيْهِ.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ تَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ
مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿﴾

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

